Цана асобнага нумару 1000 м. п.

НАШ СЬЦЯГ

Адрас рэдакцыі і адміністрацыі: Вільня, Віленская вул. 12, п. 6. (Wileńska 12 m. 6).
Рэдакцыя адчынена ад 12 да 2 г. штодня апрача сьвяточных дзён. Адміністрацыя ад 9 да 3 г.

Выходзіць тры разы у тыдзень.
Падпіска на адзін месяц з дастаўкай да хаты 10.000 м. п.
Для заграніцы удвая даражэй.

Няпрынятыя у друк рукапісы назад не вяртаюцца.
Аплата надрукаванага залежыць ад Рэдакцыі.
Цана абвестак: перад тэкстам 2500 мк., сярод тэксту 2000 м. і на 4 стр. 1500 м., за радок пэтыту у 1 шпальт.

№ 5 Серада, 20-га чэрвеня 1923 г. Год I.

Орыентацыя на сябе.

Украінская газэта „Громадський Голос“ з прычыны прызнаньня за Польшчай Усходняе Галічыны, якой антанта дакляравала раней асобны аўтаномны статут, ды абяцанкі ня споўніла, — кліча украінскае грамадзянства да орыентацыі „на работніцкія масы“.

Можа быць, што сярод украінскага народу буржуазныя элемэнты дайшлі ўжо гэткае сілы і значэньня, што прыходзіцца рабіць выбар: ці ў барацьбе за свой нацыянальны быт апірацца на буржуазіі, ці на працоўным народзе. У нас-жа, у беларусаў, з гэтага боку палажэньне шмат прасцейшае і выразнейшае: наша „родная“ буржуазія дагэтуль яшчэ гэткая слабая і гэтак блага арганізаваная, што нам выбіраць, куды і на каго орыентавацца, зусім ня прыходзіцца.

Трэба дадаць, што нашы буржуазныя элемэнты і з нацыянальнага боку настолькі яшчэ слабы, што ў сваей орыентацыі прымушаны кіравацца на буржуазію **чужых** нацыянальнасьцей, — у гэты мамэнт на буржуазію польскую. Уся-ж нацыянальная творчая праца беларускага народу ад самага пачатку адраджэнскага руху ляжыць на плячох працоўных масаў (работніцка-сялянскіх) і незалежнае інтэлігенцыі. На працы гэтых-то элемэнтаў грунтуецца і ўся будучына нашага народу.

Перажываныя намі часы даказваюць лішні раз, што, ня гледзячы на тыя ці іншыя ўдачы рэакцыі, у кожным краю істнуючы лад апіраецца на працоўных масах. Гэта пацьвярджае нават самы факт пабед чорных сілаў: свае ўдачы рэакцыя даходзіць толькі дзякуючы таму, што ёй удаецца падчыніць сабе рознымі ашуканскімі спосабамі гэныя самыя масы. Модны цяпер „фашызм“ — і той здабывае ўладу рукамі працоўнага народу, абдурыўшы яго перш ашуканствам. Такое значэньне працоўных масаў паказвае, што беларуская творчая праца, абапёртая на ўчасьці ў ёй працоўнага народу і блізкай яму незалежнай інтэлігенцыі, мае запраўды непарушны, моцны фундамэнт.

Цяпер ясна, што і ў-ва усей нашай далейшай рабоце мы павінны **орыентавацца толькі на сябе**, бо-ж працоўныя сялянскія і работніцкія элемэнты становяць галоўную масу нашага народу. А з гэтага вынікае, што наша нацыянальная ідэалёгія павінна быць неразрыўна зьвязана з ідэалёгіяй працоўнай, сялянска-работніцкай.

Гэта значыць, што, ці то закладаючы грамадзкія установы, ці узгадоўваючы маладыя пакаленьні — нашу новую інтэлігенцыю, ці творчы новыя культурныя цэннасьці, мы павінны ўкладаць у іх **элемэнты душы і волі працоўнага народу**. Толькі тады і твораная намі беларуская культура будзе свaей, роднай для самых шырокіх народных масаў, толькі тады апошнія запраўды здолеюць карыстацца заваяваньнямі і здабычамі гэтае культуры, толькі тады народ увесь, у сваім цэлым, будзе духова расьці і ўсё паўней і ярчэй выяўляць сваю душу — душу масы з усімі яе асаблівасьцямі і ўласьцівасьцямі.

Такая орыентацыя **„на сябя“** — адзіная дарога для ўсяго беларускага адраджэнскага руху. Яна адна толькі і можа ўсьцерагчы наш рух ад памылак і ня даць яму зьбіцца на пагібельны шлях.

Лаурыновіч.

Міжнародныя адносіны.

Цэнтральнымі пытаньнямі эўрапейскай палітыкі, а магчыма і сусьветнай, у сучасны мамэнт зьяўляюцца пытаньні аб антанцка-нямецкіх і антанцка- савецкіх адносінах.

Даведзеная акупацыяй свайго жыцьцёвага цэнтру да эканамічнага краху з усімі ягонымі вынікамі, як спадак маркі, дарагоўля, безрабоцьце і высокі пад‘ём хвалі рэвалюцыйнага руху,—Нямеччына прыкоўвае да сябе ўвагу як свае роднай, так і міжнароднай буржуазіі, якая пачынае дрыжэць перад вынікамі сваей палітыкі, аснованай выключна на як найбольшым вызыску.

А вынікі гэтыя для яе запраўды грозныя. З магчымасьцю рэвалюцыйнага пралетарскага перавароту ў Нямеччыне сур‘ёзна лічацца ўва ўсей Эўропе. Вось што піша з гэтай прычыны польская консэрватыўная газэта „Czas“:

„Факт гэты (пераварот у Нямеччыне), паскольки цяперашні ўрад ня здолае ў час апанаваць камуністычным рухам, прадстаўляе вялізарную небясьпеку для ўсей Эўропы. Сацыяльны пажар у асяродку Эўропы можа лёгка перакінуцца ў суседнія краі, ў якіх таксама няма няхватку ў палкім матэр‘яле. Камуністычныя цячэньні перад усім моцны ў Англіі; левыя адцені рабочай партыі даўно ўжо спачуваюць ім. Перамогшы нямецкі бальшавізм бязумоўна быў-бы сыгналам да падобных спробаў у іншых краёх. Супольная акцыя нямецка-расейска-ангельскага бальшавізму сталася-б толькі пытаньнем часу. Што-ж казаць у такім выпадку аб узросьце камунізму ў Італіі“.

І „Czas“ страшна непакоіцца за лёс Польшчы, лепш сказаць—польскай буржуазіі, якая апынулася-б сярод грознага рэвалюцыйнага акіяну з Усходу і Заходу.

Добра ацэнівае гэта і нямецкая буржуазія, якая перад пагрозай рэвалюцыі йдзе ўсё на большыя уступкі ў пытаньні аб рэпарацыйных сплатах і, калі яшчэ нямецкі ўрад трымае фасон і не здаўся аканчальна на капітуляцыю перад франка-бэльгійскімі вымаганьнямі, дык толькі дзеля таго, што яго не пакідае надзея, што францускія капіталісты зразумеюць урэшце тую вялізарную небясьпеку, якою рэвалюцыя ў Нямеччыне пагражае для іх самых.

Разумее гэта і Англя, якая робіць высілкі, каб заставіць быць падатлівейшай сваю упартую саюзьніцу. Увесь час вядзецца дыплёматычная перапіска, адбываюцца нарады, ствараюцца новыя праекты... і ўвесь час вядзецца нічым ня прыкрытае гандлярства, выяўляецца жаданьне, каб атрымаць смашнейшы кусок пры супольным грабежы.

Што пераможа: ці практычная развага ангельскіх купцоў, ці прагавітыя жаданьні францускай буржуазіі, якая ў засьляпленьні ня бачыць таго, што капае яму сама пад сабою,—угадаць пакуль-што трудна.

Другое цікавае зьявішча—гэта адносіны эўрапэйскіх буржуазных урадаў да другога рэвалюцыйнага ачагу—да С. С. С. Р. Буржуазія ўсяго сьвёту прымушана лічыцца з фактам, што Савецкія Распублікі, паўстаўшыя на руінах імпэрыі Раманавых, не зьяўляюцца чымсь-ці часовым і пераходным, але, праўда, з вялікімі высілкамі, змагаючыся з фатальнай спадчынай царскага рэжыму і сусьветнай і грамадзянскай вайны, паступова, крок за крокам, выходзяць на шлях творчай працы над стварэньнем новых сацыяльных і эканамічных формаў жыцьця.

Баючыся адкрыта прызнаць гэтае ў форме прызнаньня савецкага ўраду, старая Эўропа і Амэрыка ўсё-ж такі прымушаны прызнаць гэта хоць і не яўна, але ў выразнай форме навязаньня з Сав. Рэспублікамі эканамічных стасункаў і гандлёвых зносін. Амэрыка даўно ўжо стала на гэты шлях, атрымліваючы рожныя канцэсіі; Англія таксама мае сваю гандлёвую місыю ў Маскве. Толькі Францыя да апошняга часу стаяла на грунце поўнага няпрызнаньня Савецкіх Рэспублік, але ў апошнія часы і тут павеяў вецер з іншага боку.

Бадай адначасна з удзяленьнем праз францускае пасольства ў Бэрліне візы рэпатрыанцкай савецкай дэлегацыі Усьцінава, прыехала ў Маскву француская гандлёвая дэлегацыя з Дювэргам на чале, які, ў размове з карэспандэнтам „Известий“, так малюе сучасныя настроі ў Францыі: „У вялізарнай сваей большасьці францускі народ і надалей мае самыя прыязныя пачуцьці да расейскага народу. *Раўнавага у Эўропе наступіць толькі тады, калі Вялікая Расея зноу возьме удзелу сусьветным гаспадар. жыцьці.* Гэтае прызнаньне дэлегата францускай буржуазіі, якая была самым заядлым ворагам расейскай рэвалюцыі вельмі паказацельна і выразна падцьвярджае, што ўрады Антанты—можа з скрогатам зубоў—прымушаны будуць сілаю жыцьцёвай неабходнасьці адмовіцца ад датыхчасовай палітыкі авантур, выяўляўшайся ў падтрыманьні Колчакаў, Дзенікіных, Урангеляў і аружнай інтэрвэнцыі ў справы Савецкіх Рэспублік.

На гэтае паказывае і апошняя прамова Лёйд-Джорджа, бязумоўна аднаго з найбольш разумных і лёгічных сучасных буржуазных палітыкаў, які абгаварываючы адносіны да Сав. Рэспублік, сказаў: „Калі нам прыходзіцца заняць палажэньне адносна да савецкай улады, ніколі ня трэба забываць, што тут справа ня столькі ў расейскім урадзе, сколькі ў народзе, і што ў даны мамэнт маскоўскія бальшавікі адзіны мост да магутнага расейскага народу. *Пакуль істнуе такое палажэньне рэчаў, пакуль саветы прадстаўляюць адзіную уладу у Расеі, усялякі варожы паход супроць іх будзе адначасна скіраваны процiў усяго краю.*

На гэта паказывае і тое, што разгарэўшыся англа-савецкі канфлікт падыходзіць да мірнага разьвязаньня.

Я. Л—віч.

Палітычныя падзеі.

Ізноў Балканы!

З даўных часоў адносіны паміж нацыянальнасьцямі, якія жывуць на Балканскім паўвостраве, гэтак заблуталіся, што чуць ня ўсе ваенныя пагрозы за апошнія перад сусьветнай вайной дзесяткі гадоў ішлі адтуль. Пасьля вызваленьня балканскіх народаў з пад улады Турэччыны, гэтак сама вечна „хворага чалавека“, народы гэныя падпалі пад уплывы вялікіх эўрапэйскіх гаспадарстваў (Расеі, Нямеччыны), якія ўсьцяж снавалі тамака палітычныя інтрыгі, імкнучыся кожная да поўнага палітычнага апанаваньня Балканаў.

Як ведама, сусьветная вайна такжа пачалася з Балканаў; сыгналам да яе паслужыў „сараеўскі стрэл“, якім быў забіты аўстрыйскі насьледнік, Фэрдынанд.

У часе сусьветнае барацьбы Балканы былі заліты крывёю, якая не засохла яшчэ ад нядаўных балканскіх войнаў — сьпярша балканскіх народаў з туркамі, а пасьля паміж сабой. Пасьля агульна-эўрапэйскага міру на Балканах канца вайны мы таксама ня бачылі: апошні год тамака ішло аружнае змаганьне паміж Грэцыяй і Турэччынай.

Цяпер, калі можна было лічыць грэцкатурэцкую вайну зьліквідаванай, узьнялася новая пагроза вайной.

Пераварот у Баўгарыі нарушае тую палітычную раўнавагу, што была устанавілася на Балканах. Справа ў тым, што Баўгарыя ў часе сусьветнае вайны ішла рука ў руку з Нямеччынай, Аустрыяй і Турэччынай, а другія балканскія народы схаўрусаваліся з дзяр-

жавамі „антанты“. Цяперашні праварот, які, згодна з газэтнымі весткамі, маніцца вярнуць на баўгарскі пасад скінутага цара Фэрдынанда, прыхільніка Нямеччыны, выклікае да сябе варожыя адносіны суседзяў-хаўрусьнікаў Францыі. Вось чым тлумачыцца дужа сур‘ёзная вестка, што Югаславія, паразумеўшыся з грэцкім і румынскім урадамі, рыхтуецца да аружнага выступленьня проці Баўгарыі, тлумачучы свой варожы настрой тым, што баўгарскія войскі пачалі канцэнтравацца каля сэрбскае граніцы. Так-званая „Малая Антана“ пагражае, што яна новага баўгарскага ўраду Чанкова прызнаваць ня будзе.

Яшчэ вельмі трудна сказаць, у ва што выльлюцца ўсе гэныя пагрозы. Роблены яны былі ў той мамэнт, калі галава скінутага ураду, Стамболійскі, быў вольны і зьбіраў аружныя сялянскія сілы дзеля барацьбы з захватчыкамі ўлады. Калі-ж праўда, што Стамболійскі папаў у няволю і забіты, дык і адносіны суседзяў да новага ўраду могуць зьмяніцца: у „вялікай палітыцы“ звычайна лічацца з тым і прызнаюць таго, хто мае сілу, а ня права...

Г. Б.

Польшча.

„Gaz. Warsz“. паведамляе, што польскі ўрад застасуе, як меру рэпрэсыі, высяленьне ўсіх грамадзян вольн. гор. Гданска з тэрыторыі Польскай Рэспублікі, калі Гданск не дасьць задаваленьня за ўсе свае датыхчасовыя неадпаведныя паступкі адносна Польшчы.

Узрост дарагавізны за апошнія два тры дні, г. ё ад часу калі абняў уладу „Rząd Polskiej większości“ Вітоса—Глонбінскага з шалёнай хуткасьцю павялічываецца. Харчавыя прадукты ў першай палове чэрвеня, згодна афіцыяльных даных падаражэлі на $28_0/^0$, колёніяльныя тавары падняліся на $20—30_0/^0$, цэны на мануфактурныя тавары, дапасоўваючыся да курсу даляра, растуць непамерна, таксама як і на скураныя. Цукер, паміма падвышэньня цаны праз цукроўнікаў, узрасьце ў цане яшчэ з прычыны павялічаньня акцызу на 1300 мк. на кілаграм. Тытунь і папяросы ў бліжэйшых днях падаражэюць больш, як на $60_0/^0$. Новы ўрад мае замер усякімі срэдствамі падтрымліваць вываз тавараў за граніцу, гэта створыць недастатак тавараў на ўнутраным рынку і яшчэ большы шал дарагоўлі.

У працягу траўня г. г. выдрукована паперовых грошай на 168 мільярдаў марак польскіх апрача т. зв. „бонаў злотых“, якія павялічылі доўг дзяржаўнага скарбу на 118 мільярдаў м. п.

„Шчырыя патрыоты“. „Trybuna Robotnicza“ з 9 чэрвеня піша, што „Wszechpolski Bank Zarob. Spółek“ у Пазнані купіў у прошлым годзе 53 камяніцы ў Варшаве, Пазнані, Любліне і г. д. У справаздачы за 1922 г. гэты банк падае вартасьць сваіх дамоў па аднэй марцы, каб гэтакім чынам ухіліцца ад падаткаў. Як бачым, паны толькі ротам вялікія патрыоты, а пра грашовы скарб гэтак дбаюць, што нават на работнікаў хочуць налажыць падаткі, кажучы, што гэтак прыцягнуць іх да выкананьня абавязкаў прад „Ojczyzną“.

Польская інтэрпэляцыя. Польскія паслы да прускага Сойму склалі нядаўна інтэрпэляцыю, ў якой пытаюцца, чаму немцы пазбўляюць правоў польскую меншасьць у школах і урадах. На гэта прускі прэзыдэнт міністраў адказаў, што ён заўсёды спагадаў польскай справе, аднак-жа цяпер, калі палякі ў прускім Сойме выводзяць свае жалі і наракацьні, а адначасна ў страшэнны спосаб уціскаюць нацыянальныя меншасьці ў Польшчы, дык дзеля гэтага польскія паслы страцілі усякае маральнае права забіраць у гэтай справе голас. Разам з гэтым прэзыдэнт міністраў зазначыў, што безумоўна вялікі зьдзек адбіраць родную мову, але ў сто разоў больш выганяць народ з бацькаўскае зямлі, што цяпер у вялікай меры робіцца ў Польшчы,

Аб выдачы загранічных пашпартоу. Выдача загранічных пашпартоў. Пасьля новага распараджэньня польскае вайсковае ўлады ня можна павятовым да паўняючым камандам выдаваць загранічных пашпартоў здэмобілізаваным рэзэрвістам, якія радзіліся ў 1898, 1899 і 1900 г. Асобы з тых „рочнікаў“, якія залічаны да катэгорыі Ц. 1 і Ц. 2 гэта знача да службы за фронтам і таксама асобы зусім нявдатныя да войска могуць дастаць дазвол на выезд за граніцу. Асобам, якія радзіліся ў 1902 і 1903 г. выдаваць дазвол на выязд за граніцу забаронена.

Гданск ня ідзе на ніякія ўступкі.

На паседжаньні нямецкай гаспадарчай партыі віцэ-прэзыдэнт Гданскага сэнату Ленівч меў гутарку аб палітычным становішчы вольнача гораду. Аратар выказаў сваё запаўненьне, што свабодзе Гданска не пагражае небясьпека. Ен зазначыў, што Гданск ня Віленшчына і ня Мемэль, але самастойная дзяржава, якая знаходзіцца пад апекай Лігі Народаў. Польшча і бяз гэтага мае шмат правоў у Гданску і ні ў ніякім выпадку нельга задаволіць трэбаваньняў Польшчы адносна расшырэньня яе, праў Гданской мытні.

С. С. С. Р.

Прызыдыум В.Ц.І.К-а зацьвярдзіў пачтова-тэлеграфную умову паміж Польшчай і Саюзам Савецкіх Сэцыялістычных Рэспублік.

Нямеччына.

Узрост дарагоўлі прымае катастрафальныя разьмеры. У працягу аднаго дня цэны ўсіх тавараў павышаюцца на $20—30_0/^0$. У бліжэйшых днях трэба спадзявацца яшчэ большага ўзросту з прычыны падвыжкі цэнаў на вугаль на $53_0/^0$, якая пацягне за сабою шматразовую звыжку цэнаў усіх тавараў, выраб якіх ляжыць у тым ці іншым зьвязку з вуглём.

Латвія.

Латвійскі ўрад паведаміў савецкі ўрад, што дае згоду на візыт чырвонага балтыцкага флёту ў латвійскіх партох.

Францыя.

Палата дэпутатаў ухваліла вотум давэрыя для ўраду Пуанкарэ 375 гал. проціў 207 гал. радыкалаў і сацыялістаў.

Румынія.

Урад Румыніі абвясьціў аб перабудове войска. Асабісты склад войска скарачаецца на $20_0/^0$, затое маецца на мэце палепшыць узброеньне войска і якасьць ваенных матэр‘ялаў і снабжэньне арміі. Маецца на мэце зьмяншэньне ліку войска папоўніць стварэньнем спэцыяльных арганізацыяў дапрызыўнікаў. Будуць арганізаваны вайсковыя атрады з вучняў і студэнтаў.

Такім чынам, створаньне фашысцкіх атрадаў прыме ў Румыніі афіцыяльны характар.

Рабочыя Англіі супроць разрыву з Расеяй.

Рабочая газэта „Дэйлі Гэральд“ піша: „Увесь час атрымліваюцца ў грамадным ліку рэзалюцыі рабочых арганізацыяў, якія патрабуюць ад ураду прыняць усе магчымыя меры, перасьцерагаючыя ад разрыву з Расеяй“.

З газэт.

І мы ў гэта верым!

Галоўная эндэцкая часопісь „Gazeta Warszawska“ ў № 160 друкуе адозву арганізатараў зьезду сябраў „Gzytelni Akademickiej“ у Львове. У адозьве, падпісанай „стаўпамі“ польскага нацыяналізму, прыводзяцца думкі выдатнейшых працаўнікоў арганізацыі „Czytelni“. Паміж іншым, чытаем тамака словы б. старшыні арганізацыі, Яна Лешчынскага, сказаныя ў 1898 годзе;

> Прыйдзе мамэнт, калі цягаценьне эўрапэйскіх грамадзянстваў да таго, каб межы нацыянальнасьцей сталіся іх дзяржаўнымі межамі, зробіцца дужэйшым, чым праціўны яму мілітарызм, і разабье путы апошняга.

Лешчынскі меў на думцы Польшчу, і

Шкоднае непаразуменьне.

Да нас дайшоў даволі аб‘ёмісты нумар выдаванага ў Менску беларускага месячніка „Полымя“ (№3-4, люты-сакавік 1923 г.) Журнал мае багаты літэратурны і публіцыстычны зьмест (на 130 страніцах.) Самымі цікавымі для нас зьяўляюцца ў ім стацьці публіцыстычнага характару: у іх шмат лепш і паўней павінна адбіцца ідэалёгія беларусаў камуністычнага кірунку, чым у зрэдка пападаючых у нашы рукі штадзенных газэтах.

Да такіх стацьцей трэба аднесьці тры: Цішкі Гартнага — „Два бакі беларускага руху“ і І. Цьвікевіча „Банкроцтва беларускай эміграцкай акцыі ў Літве“ і „Антысацыялістычнае беларускае гняздо“. Апошняя трактуе аб дзейнасьці беларускага студэнцтва ў Празе.

У стацьці першага галавы беларускага савецкага ўраду, Цішкі Гартнага, нас прыкра зьдзівіла нязвычайна варожае становішча аўтара ў адносінах да беларускае незалежніцкае ідэі. Гаворачы аб апошняй, аўтар выяўляе нейкую сьляпую ненавісьць да яе, разглядае яе аднабока і, зусім натуральна, дае ёй няправільнае асьвятленьне, што ня толькі не памагае выясьненьню справы, а наадварот зацямняе яе ў вачох чытальнікаў „Полымі“. Мы і хочам перш за ўсё паставіць зачэпленае ў сказанай стацьці пытаньне аб двух бакох беларускае палітычнае ідэі на правільны грунт.

З моманту беларускага зьезду ў 1917 годзе, — кажа аўтар стацьці, — беларускі рух фактычна прыняў два кірункі. З аднаго боку асталіся незалежнікі, якія прытулілі пад свае крыльле ўсё агіднае, наноснае, чужое й варожае беларускаму працоўнаму народу, з другога — згуртаваліся пакуль малыя, але маральна і ідэёва крэпкія беларускія савецкія элемэнты. І далей праз усю стацьцю праходзіць чырвонай ніткай думка, што паміж незалежніцкай ідэяй і ідэяй савецкае Беларусі ў самай іх істоце ляжыць цэлая пропасьць, што гэныя дзьве ідэі — адна аднэй варожыя, адна адну ўзаемна выключаючыя.

Аўтар апавядае, што савецкая група утварылася, паміж іншым, на грунце пратэсту проці нямецкае акупацыі Беларусі. Разам з гэтым ён даволі выразна заяўляе, быццам незалежнікі „былі прытулены акупантамі“, ды што гэты мамэнт яшчэ больш паглыбіў пропасьць паміж „саветчыкамі і незалежнікамі“.

Вось тут ён робіць дужа сур‘ёзную абмылку, якая адбіваецца і на ўсім яго далейшым разважаньні. Проці нямецкае акупацыі выступалі не адны прыхільнікі савецкае ідэалёгіі: самы-ж акт абвешчаньня Радай Беларускае Народнае Рэспублікі ў Менску 25 сакавіаа 1918 году незалежнасьці Беларусі быў найбольш яркім пратэстам перш за ўсё проці падзелу Беларусі умовай у Бярэсьці. Выходзячы з гэтага падзелу, „незалежнікі“, якія на Усебеларускім Зьезьдзе адважаліся гаварыць топькі аб фэдэрацыі з Расеяй, паднялі незалежніцкі штандар, бо бароцца проці падзелу Беларусь магла толькі ад свайго імя, як самастойнае старонкі, але ніколі не як частка Расейскага гаспадарства, што дало немцам сваю згоду на падзел. Немцы гэта зразумелі дужа добра, і акупацыйная ўлада ня толькі ня „туліла“ да сябе незалежнікаў, а вустамі начальніка Х-ае арміі Фалькенгайна пагражала дэлегатам Рады Рэспублікі выставіць проці беларусаў кулямёты пры першай спробе іх арганізаваць сваю аружную сілу...

Ня спосабам сваей арганізацыі розьняцца між сабой „саветчыкі“ і незалежнікі“. Так сама і ня тым „хвастом“ белагвардзейскім, які на дужа кароткі час быў прычапіўся да „незалежнікаў“ і вельмі хутка адпаў ад іх, пераканаўшыся, што „да прыгону над беларускім працаўніком і селянінам“ дарога вядзе зусім не праз незалежнасьць Беларусі, як здаецца паважанаму аўтару разгляданае стацьці, а як раз праз аб‘яднаньне з „общерусским фронтом“ пад кіраўніцтвам Дэнікінаў, Врангеляў, Калчакоў...

Яшчэ менш трэба шукаць розьніцы паміж абодвома кірункамі ў самай істоце незалежніцкае і фэдэралістычнае ідэй. І адна і другая ідэя маюць у аснове сваей тое-ж самае: самастойнае, не абмяжованае чужою ўладаю істнаваньне Беларусі, як дзяржаўнае арганізацыі. Савецкая Беларусь — прынамся ў прынцыпе — зьяўляецца так сама незалежнай, як і Беларуская Народная Рэспубліка ў прадстаўленьні незалежнікаў. „Іначай якая можа быць гутарка аб свабодным саюзе Сацыялістычных Савецкіх Рэспублік? Фэдэрацыя, саюз рэспублік можа паўстаць толькі як вынік істнаваньня гэных рэспублік. Значыцца, савецкая ідэалёгія так сама стаіць на грунце незалежнасьці Беларусі, як і ідэалёгія „незалежнікаў“.

Запраўдная-ж розьніца паміж аднэй і другой дэалёгіяй знаходзяцца зусім ня там, дзе яе шукае аўтар стацьці. „Два бакі беларускага руху“. Знаходзіцца яна ў тым, што незалежніцкая ідэалёгія тварылася дарогай эвалюцыйнай і — дзеля гістарычных варункаў абеперлася на дэмакратычнай ідэі, якая панавала ўва ўсей Расеі ад пачатку гэтага сталецьця ажно да рэвалюцыі 1917 году. Знаходзіцца яна ў тым, што рух беларускі наагул паўстаў на грунце прабуджэньня сялянскіх масаў, сацыяльна не падзеленых у той час. Цэнтрам гэтага руху была Вільня і Заходняя Беларусь, не пражыўшая сацыяльнае рэвалюцыі. Дык зусім зразумела, што ў вачах „незалежнікаў“ чыстага тыпу, зьвязаных традыцыямі з дэмакратычнай ідэалёгіяй, палітычны ідэал незалежнае Бацькаўшчыны рысаваўся, як Дэмакратычная Рэспубліка, пад той час, як новы кірунак палітычнае думкі, што стаіць на грунце савецкае ўлады, паўстаў выключна на грунце рэвалюцыйным, на грунце сацыяльнае рэвалюцыі, адкінуўшы ўсе старыя традыцыі беларускага адраджэнскага руху.

Вось у чым запраўдная розьніца паміж „незалежнікамі“ і „саветчыкамі“. Дзеліць іх не незалежніцкая ідэя, каторая прызнана самімі савецкімі ідэалёгамі, збудаваўшымі гмах Саюза Сацыялістычных Савецкіх Рэспублік, а дзеліць той агульны сацыяльны сьветапагляд, якога набраліся абодва кірункі, дзякуючы размавітасьці варункаў, у якіх адбывалася фармаваньне — іх паглядаў наагул.

Такім чынам можам зусім цьвёрда адзначыць, што і „незалежнікі“, і „саветчыкі“ пакланяюцца аднаму і таму-ж палітычнаму ідэалу. І устанаўленьне гэтае праўды павінна не зацямніць, а яшчэ лепей высьніць істотную розьніцу — розьніцу сацыяльнага характару, на якой фундуэцца падзел беларускага руху на два кірункі.

К. Фалькевіч.

Ад Рэдакцыі. Для высьненьня закранутага пытаньня ў гэтым артыкуле зьмяшчаем яго ў дыскусыйным парадку.

словы яго, ў каторыя ён шчыра верыў, збыліся на нашых вачох.

І мы ня менш шчыра верым, што такі мамэнт прыдзе і для Беларусі, што з развалам мілітарыстычнага ладу і беларускае пытаньне будзе аканчальна і поўна разьвязана. За гэту-то нашу веру польскі нацыяналізм, які стараецца абаперці быт Польшчы на мілітарызьме, глыбока нас ненавідзіць.

Зусім зразумела!

І на Украіне тое-ж...

Львоўская украінская часопісь «Громадський Голос» апавядае, што

> на Валыні пачалося новае наступленьне на украінскія установы і паадзінокія асобы. Пачаліся масавыя вобыскі у ўсіх установах і ў розных асоб, ды пры гэтым не абыйшлося бяз арыштаў, Валынскае ваяводзтва паведаміла „Просвіту“ ў Роўным, што гэтае таварыства разам з аддзеламі зачыняецца.
>
> Адначасна польская ўлада падтрымлівае работу вядомага пагромшчыка Оскілкі і яго таварышаў, якія пачалі займацца даносамі на тамтэйшых украінскіх дзеячоў і на цэлыя арганізацыі.

Відаць, не адны беларусы маюць няшчасьце мець „сваіх“ Балаховічаў, Дубейкоўскіх, Міткевічаў і т. п.!...

Кароткая памяць.

Абгаварываючы экспозэ міністра фінансаў Грабскага аб фінансавым становішчы Польшчы, „Robotnik“ офіцыяльны орган P. P. S. у № 161 так піша ў справе надмерных непрадуктыўных выдаткаў Польскага ураду.

> „А ці-ж закід надмерных выдаткаў, нялічэньне з станам скарбу пры ўхваленьні новых крэдытаў і г. д. не датычыць сучаснай урадовай большасьці, напр. п. Брыля, які правёў 50 мільярдны крэдыт для асаднікаў“.

Кароткая памяць у паноў з P. P. S. Ці-ж яны ўжо забыліся, што і P. P. S. разам з Wyzwoleniem, як і ўсе іншым польскія партыя галасавалі за гэтыя крэдыты, а нават сябра іх партыі пасол Квапінскі дамагаўся павялічэньня гэтых крэдытаў да 100 мільярдаў.

З Польскага Сойму.

Міністар фінансаў Грабскі выступіў на паседжаньні Сойму з праграмнаю прамоваю аб фінансавай палітыцы новага ўраду. Грабскі адзначыў, што галоўнаю прычынаю спадку польскай маркі зьяўляецца друкаваньне новых папяровых грошай. Доўг казны ў Польск. Краёв. Пазычк. Касе павялічыўся ад студзеня ў 4 разы, а марка ўпала ў 5 разоў. Шкодным зьяўляецца ўплыў нямецкай маркі, з прычыны цеснай фінансавай і эканамічнай лучнасьці з Нямеччынай і дзеля гэтага гаспадарчы крызыс Нямеччыны адбіваецца і на Польшчы. 60% польскага вывазу ідзе да Нямеччыны. Павялічэньне вывазу заграніцу, а асабліва ў Нямеччыну тлумачыцца не павялічэньнем прадуктыўнасьці польскай вытварчасьці, але прыхільнымі для Польшчы абставінамі ў зьвязку з нямецкім гаспадарчым крызысам (акупацыя Руры). Міністар фінансаў стаіць за павялічэньне загранічнага вывазу, у тым ліку і дзерава, хоць бы коштам адбудовы краю, каб павялічыць у краю лік загранічных валют і тым стрымаць спадак маркі, а таксама за павялічэньне падаткаў.

Адзначыўшы далей, што расходы Польскай Рэспублікі заўсёгды былі шмат большыя, ад даходаў (напр., у траўні расходаў было 1.131 мільярдаў мар., а даходаў толькі 851 мільярд.) Грабскі падкрэслівае патрэбнасьць зьмяншэньня выдаткаў, скасаваньнем шэрагу пазыцый у буджэце на агульную суму 720 мільярдаў марак, а для гэтага трэба назначыць асобнага камісара па ашчаднасьці.

Пасьля экспозе мін фін. Сойм заняўся разглядам чарговых спраў. Пры абмаркаваньні сьпешнай прапазыцыі P. P. S. у справе збройнага нападку на пасла Дабравольскага (P.P.S.) дашло, як гэта часта здараецца у польскім Сойме, да авантуры паміж эндэкамі і P.P.S. Маршалак прымушаны быў два разы перарываць паседжаньне.

Юрыдычная Камісія прыняла ў трэцім чытаньні праект уставы аб амнэстыі з прычыны прызнаньня ўсходніх граніц. З амнэстыі выключаны праступленьні аб дзейнасьці на карысьць чужых гаспадарстваў са шкодаю для Польскай Рэспублікі і якія імкнуцца да ўвядзеньня камуністычнага ладу.

Яшчэ пачакаем.

Нашы паслы ідучы ў Сойм казалі выбаршчыкам, што самая пякучая і галоўная справа гэта ёсьць пытаньне аб зямлі, якое яны пастараюцца вырашаць так як патрабуюць інтарэсы працоўнай клясы.

Зямельная справа ў Польшчы дужа заплютаная і цягнецца вырашэньне яе да бесканечнасьці усё на карысьць абшарнікам. Яшчэ з першых дзён адноўленай Польшчы ў 1919 г. „рэвалюцыйны“ ўрад капітана Марачэўскага, якому давялося ваяваць на некалькі фронтаў, быў у вельмі трудным становішчы. Пры гэтым націск сапраўды рэвалюцыйных мас змусіў тагочасны ўрад пайсьці на ўступкі і выдаць тыя ці іншыя законы на карысьць працоўных. Быў устаноўлены 8-гадзіны дзень працы, прымусовае вывлашчэняне абшарніцкай зямлі і інш. Пасьля, як упаў урад Марачэўскага зямельны закон астаўся толькі на паперы і захованы быў „пад сукно“, астаўся ласай абецанкай, якой супакаівалася нездаволеная маса без'зямельных і малазамельных сялян. А тым часам рабіўся торг зямлёй. Паны прадавалі за даляры і чырвонцы свае двары, рубілі ў шчэнт лясы, А калі які дзе двор і парцэляваўся, дык зямлёй яго надзяліліся праслыўшыя ў нас асаднікі. Гэта апрача іншых самыя балючыя для нас крыўды. Гэтак было да гэтага часу, дык што-ж цяпер можна спадзявацца калі „Хіена—Пяст“ учарэпіліся за ўладу?! Ужо ходзяць чуткі, што выпрацовываецца праект аб зьніштажэньні закона, які кажа пра адабраньне абшарніцкай зямлі.

Каб папярэдзіць злыбяду, якую рыхтуюць паны для малазямельных і беззямельных сялян, паслы камуністы падалі ў Сойм ніжэйпададзены заканапраект.

> „Прыватная уласнасьць вышэй 60 гэктараў мае быць аднятай без ніякага выкупа. Аднятыя прыватныя маёнткі панскія і дзяржаўныя эрэкцыянальныя, манастырскія, царкоўныя і г. д. з усім жывым і мертвым інвэнтаром, гаспадарскімі забудаваньнямі і усім, што да іх належыць пераходзяць да распарадку Грамадзкіх і Паветовых Зямельных Камісіяў, выбраных агульным галасаваньнем малазямельных і бяззямельных сялян.
>
> Надзел зямлёй бясплатны. Першымі надзяляюцца парабкі, баззямельныя і малазямельныя сяляне. У так называемых ваеводзтвах: Львоўскім, Станіславаўскім, Валынскім, Палескім, Навагрудзкім і ў Віленшчыне выключнае права да надзелу зямлёй, прыслугуе бяззямельнаму і малазялельнаму насяленьню без рожніцы нацыянальнасьці. Надзел зямлёй асоб, якія не належаць да ніякай з вышэйшай катэгорый ёсьць бязпраўны і ўважаецца нябыўшым. Абшарніцкая ці дзяржаўная зямля, што ёсьць у карыстаньні дробных арэндатараў у колькасьці да 15 гэктараў, альбо дананятая зямля, якая разам з уласнай не перавышае 15 гэктараў, пераходзіць у іхнюю уласнасьць.
>
> Усе гэтыя надзелы ня могуць быць прадметам куплі, прадажы ці дараваньня. Вынаняцьце дапускаецца толькі найвышэй да 3-х гадоў і то са згодай Зямельнай Камісіі. Спадчына дапускаецца толькі ў беспасрэднай лініі сваяцтва, а калі няма насьледнікаў, дык зямля пераходзіць у распарадак Зямельнай Камісіі.
>
> Лясы не даюцца ў надзел, а цалком пераходзяць на ўласнасьць дзяржаве.“

Праект гэты падпісалі беларускія і ўкраінскія паслы. Каб аканчальна даведацца аб намерах хьенапястоўскіх партый ў Сойме, дык пачакаем, што станецца з гэтым праектам аб зямельным законе.

Ю.

Перастараліся.

У адным з намяроў газэты „Наш Сьцяг“ быў малы артыкульчык аб тым, што паны ў сваей людаедзкай палітыцы каб не перастараліся і не раскрылі сваю праўдзівую істоту, свае зубкі, не ўваліліся ў яму якую капаюць нам.

А мне, жывучаму на вёсцы, добра ўжо відаць банкроцтва панства сярод нас сялянства, відаць, што хвацілі цераз меру, перастараліся.

Кожны селянін уразумеў раз на заўсёгды, што паміж ім і панам непраходная пропасьць, што калі пан пануе, ну дык дабра там не чакай. А пераканаўся селянін дзеля таго, што ўсюды бача як, з яго хочуць выкарастаць, як з яго зьдзекуюцца на кожным кроку. У судзе яго пан засудзе, больш прыпадае на яго долю падаткаў, яго газэты прасьледуюцца, яго дэпутатаў арыштовываюць і шмат што, аб чым селянін кожны дзень з болем адчувае і навучаецца.

Трохі інакш справа стаяла ў беларусаў каталікоў. Яны жылі „ў пакоры і баязьні Божай“, каб пасьля сьмерці не папасьці ў пекла, аб гэтым іх навучаў ксёндз. Што-б ксёндз не сказаў усё было добра, сьвята, Трэба толькі маліцца і быць паслухмяным і усё зло направіцца, бо яно таксама ад Бога насылаецца, каб пакараць людзей за жыцьцё за іх грахі. Але, каб атрымаць нябесную чыстату і радасьці рая, дык трэба было яшчэ галасаваць за сьпісак № 8, за сьпісак куды ўваходзілі ксяндзы і самыя гатунковыя паны, патомкі тых паноў, што панавалі ў часы паншчыны. І нашыя сяляне як „баранкі“ Божыя слухалі і галасавалі за васьмёрку, самахаць уздзевалі на сябе ярмо.

У апошнія часы гэтае ярмо пачынае што раз мацней націскаць, муляць. Гэта змусіла сялян задумацца, адшукаць прычыну, вінавайцу. Доўга шукаць ня трэба была. Ксяндзы перастараліся, палезьлі не ў сваё дзела — Хрыстос стаяў у абароне бедных і пакрыўджаных, а яны вун куды загнулі. Селянін каталік з болем у душы гэта пачуў, пачуў, што яго ашукалі, што вера была скалечаная, што ён сам сабе быў вораг.

Цяпер ён ужо ня верыць ксяндзу, калі той кажа, што яго мова хамская, што ён паляк, а не беларус. Ня ходзіць ён ужо і ў касьцёл, бо там ксёндз дрэнна кажа аб беларусох, жыдох, аб меншасьцях, а ён, як сын працоўнай вёскі, з сваей крыстальнай душой хоча усіх любіць, а яшчэ як успомніць васьмёрку, дык аж з нутра яму завернець. І шукае селянін ісьціны ў душы сваей, дакапываецца да родных карэньняў, шукая новых вучыцялёў і сапраўдных прыяцеляў. І шукаючы іх знойдзе.

А ксяндзы са сваёй васьмёркай усёткі перастараліся.

Юр.

Беларусы і Ірляндцы.

Карэспандэнт нашае часопісі з Чыкаго паведамляе, паміж іншым, аб дужа прыхільных адносінах тамтэйшага ірляндзкага грамадзянства да беларусаў і беларускае справы. Ірляндцы—прыхільнікі дэ-Валеры ахвотна аказваюць сваё падтрыманьне беларускім дзеячом і арганізацыям, якія толькі нядаўна пачалі сваю працу сярод беларускай эміграцыі ў Амэрыцы.

Спогад з боку народу, які больш за сто гадоў вядзе няўстанную барацьбу з Англіяй за сваё вызваленьне, зусім зразумелы. Ніхто лепш за ірляндцаў ня можа адчуць і эразумець настрояў і імкненьняў беларускага народу. З шчырым здаваленьнем лічым патрэбным тутака адзначыць. што ня першы гэта раз прадстаўнікі ірляндзкага народу працягіваюць нам братнюю руку помачы.

Першае спатканьне беларусаў з ірляндцамі адбылося ў самым пачатку беларускага руху да вызваленьня Бацькаўшчыны—восемнадцаць гадоў таму назад. Было гэта вось як.

У 1905 годзе ў Фінляндыі адбываўся зьезд прадстаўнікоў рэвалюцыйных партыяў усіх нацыянальнасьцей Расейскага гаспадарства. На зьездзе гэтым дэлегатам Беларускае Рэвалюцыйнае Грамады (з якое пасьля сфармавалася Беларуская Сацыялістычная Грамада) быў павадыр усяго беларускага адраджэнскага руху, с. п. Іван Луцкевіч. Быў тутака і прадстаўнік ірляндзкіх рэвалюцыянераў. Апошні вельмі зацікавіўся беларускім рухам, прасіў беларускага дэлегата завесьці сваім таварышам шчырае прывітаньне ад арганізацыі сінн-фэйнэраў і аддаць зялёны трылістнік — ірляндзкі нацыянальны значок.*) Праз нейкі час ірляндзкія сінн-фэйнэры прыслалі Беларускай Рэвалюцыйнай Грамадзе невялікую суму грошы на выдавецтва, як доказ шчырага спогаду ірляндзкага народу беларусам.

На гэтым зацікаўленасьць ірляндцаў беларускай справай ня спынілася. Праўда, беспасярэдніх зносін ня было, але ўжо ў пачатку сусьветнае вайны—ў 1914 годзе — ірляндзкія газэты закранулі беларускае пытаньне ў сувязі з сусьветнымі падзеямі. Стацьці аб беларусах былі пранікнуты шчырай сымпатыяй да нашых нацыянальных імкненьняў.

Цяпер беларусам давялося ізноў спаткацца з ірляндцамі на амэрыканскім грунце, на якім ірляндзкія байцы за вызваленьне свайго народу заўсёды знаходзілі прыпынак і бясьпечны схоў. І сымпатыя паміж двума м у ж ы ц к і м і уцісканымі народамі ўраз-жа выявілася не на славах, а на дзеле.

Мы ў свой чарод шлём гарачы прывет многапакутнаму ірляндзкаму народу, які сваей цьвёрдасьцю і вернасьцю нацыянальнаму ідэалу служыць узорам для ўсіх прыгнечаных і уцісканых. Мы выказываем шчырую радасьць, што гэты народ—змагар урэшце значна прыблізіўся да зьдзейсьненьня свайго ідэалу, і верым у хуткае давядзеньне справы поўнае вызваленьне Ірляндыі спад уціску капітала да пажаданага канца.

аль.

З усяе Беларусі.

Веска Сваткі, Дунілаўскага павету.

Сяляне нашай вескі доўгі час дамагаліся беларускай школы: рабілі прыгавары, падавалі ўсюды заявы—нічога не памагло, так школы і ня маем. Страшна робіцца за будучыну як глянеш на дзяцей—невукаў.

І жывем вось так у цемры, а ведама, што сярод цемнаты горш прывіваецца зло. Так і ў нашу вёску наехаў неякі з Польшчы ягомасьць і адчыніў рэстаран ды як павук

---

*) Значок гэты знаходзіцца у музэі Беларускага Навуковага Таварыства ім. Івана Луцкевіча, у Вільні.

высмактывая апошнія грошы ў сялян, якія забіваюць гарэлкай невясёлае сваё жыцьцё. Нядоўга гэта рэстаран тут таргуе, а ўжо маем страшныя вынікі. Адным сьвятам напіліся сяляне да безчуцьця ўсялякіх „крэсувэк“ ды „пазнанскіх“ і давай калаціцца паміж сабой. Адну кабеціну моцна зьбілі, а хлопцу выбілі зубы і галаву прабілі... А рэстаранщчык хахоча сабе з дурнаты нашай, хахоча з нашай немачы, што мы грамадой не змаглі дабыць сабе школы, а вось ён ціха і хутка адчыніў рэстаран і хахоча шатанскім сьмехам...

Тутэйшы.

Канфэрэнцыя кабет.

(**Бяларуцкая вол.**, Менскага п.).

27 мая ў м. Бяларуч у народным доме адбылася канфэрэнцыя кабет. На павестцы былі пастаўлены тры пытаньні:

1) Апошнія здарэньні,
2) Ахова здароўя маткі і дзіцяці,
3) Аб каапэрацыі.

Па другому пытаньню канфэрэнцыя вынесла рэзалюцыю, у якой дзякуе Савецкай уладзе за вызваленьне кабеты з прадвечнага прыгону традыцыяў і за падняцьце аўтарытэту кабеты.

Пасьля канфэрэнцыі быў пастаўлен для делегатак спэкталь. Ставіліся дзьве п'есы: «Конскі партрэт» і „Зьбянтэжаны Саўка“. Асабліва спадабалася кабетам апошняя п'еса.

Прыс.

Веска Петровічы, Валожынскага павету.

Яшчэ ў часе выбараў у Сойм і Сэнат падсолтыс нашай вёскі Людвісь Валенты атрымаў паабецаньне ад тутэйшага абшарніка Сургунта 10 дзесяцін зямлі, калі ён будзе агітаваць сярод сялян за 8-ку, панскую лісту, а той боўдзіла і давай старацца. Але нашыя сяляне ня лыкам шыты, сабраліся аднаго разу ды дружна выбралі сабе новага падсолтыса, бо лічылі сабе за знявагу мець падсолтыса нейкага панскага паліхача.

Тольк-ж Валенты гэтым не супакоіўся, а стаў пагражаць сялянам і даводзіць ім, што калі ён хоча быць падсолтысам, дык ім і будзе ды ўзяў і вывеску павесіў на сваей хаце. Сяляне зноў пагутарылі ды парашылі звольніць сваю вёску ад ганьбы — усе грамадой сабраліся і сарвалі вывеску. Але Валенты гарой стаяў за свой чын і, зьездзіўшы ў м. Іўе, прывёз каманданта паліцыі, які саставіў пратакол на „бунтаўшчыкоў“.

Праз някі час міравы судзьдзя засудзіў Кастуся і Сідора Гарбачоў на 7 сутак арышту, ну а Валентына, разумецца, зноў замацавалі ў пасадзе падсолтыса.

Але гэта не спужала нашых сялян, яны яшчэ шчыльней зьедналіся ў грамаду і яшчэ выразьней пачулі, як брыдка быць панскім паліхачом.

Восьян.

З Беларускага Жыцьця.

I Кракаўскія курсы не памаглі. Вучыцель Берняк кончыўшы Кракаўскія курсы, адчыніў беларускую школу ў м. Старыя Габы, Дунілаўскага павету. На днях атрымаў ад Віленскага куратора паведамленьне, што аддзел школьніцтва пры Міністэрстве асьветы звольніў ято са службы, а за што нічога ня ведама.

Вышла з друку і прадаецца у Беларускай кнігарні (Вільня, Завальная 7) паштовая пісулька з партрэтам беларускага паэта Алеся Гаруна.

У Саколцы пакончыў самагубствам Юльян Сасноўскі, быўш. сябра Беларускай Рады Случчыны. У 1921 г. Сасноўскі быў адным з арганізатараў т. зв. „Зьезду Заходняй Беларусі“, скліканага па інцыятыве вядомага Аляксюка. Прычыны саматубства няведамы.

Вышаў № 6 беларускай газэты „Krynicy“, якая выходзіць лацінікай.

Справа беларускага тэатру ў Польшчы,

Кіраўнік Wydziału Sztuk Piek.пры дэлегатуры ўраду ў Вільні запрасіў Беларускі Музыкальна-Драматычны Гурток пагутарыць у справе беларускага тэатру.

Прадстаўнікі Гуртка артысты Аляхновіч і Шчэвсновіч атрымалі ад кіраўніка гэткія інфармацыі, што вось мае прыехаць у Вільню пан Шопскі начальнік Wydziału Sztuk Pięknych пры Міністэрства W. R. i O. P., якому ён кіраўнік зробіць даклад аб жаданьнях прадстаўнікоў і калі пан Шопскі пажадае іх прыняць, дык аб гэтым Гурток у свой час будзе паведамлены.

Праўда, на гэты раз пан Шопскі пажадаў і меў гутарку з тымі-ж прадстаўнікамі, вінікам чага ёсьць паездка гр. Аляхновіча ў Варшаву ў справе беларускага тэатру.

Тут трэба адзначыць, што Белар. Музык.-Драмат. Гурток праяўляў сваю дзейнасьць у царскія часы, а ў нямецкую акупацыю справу беларускага тэатру далека пасунуў; быў і беларускі хор, які карыстаўся ў Вільні вялікай папулярнасьцяй, Цяпер Гурток мадзея ў бязчыннасьці ды, па прапазыцыі мясцовых улад, кожны год пішыць па шэсьць экзэмпляроў каштарысу на белар. тэатр і на гэтым амэн.

А зімой гэтаго году пагражала Гуртку нават закрыцьцё ад Гарадзкога старасты,

Р—сь.

Ахвяры, зложаныя на прэсовы фонд.

Плыгаўка—6000 м., Арэховіч—17,000 м., Дзяцел—8,000 м., ад грам. Шынкевіча па падпісному лісту—600,900 м , Зашчэнка 75.000 м. З Латвіі ад Х—3 лат.

З Менску.

Разьмеркаваньне вакансіяу у БДУ.

Праўлёньне БДУ разьмеркавала вакансіі на 1923-24 год між прымацаванымі да БДУ губэрнямі так: на факультэт грамадзянскіх навук Бранскай губэрні дадзена 20 мейсцаў, Вітабскай—30, Гомельскай 50, на падагагічны факультэт—Бранскай губ.—20 мейсцаў, Вітабскай—30, Гомельскай—50, на мэдыцынскі факультэт—Бранскай губ.—5, Вітабскай—5, Гомельскай—20.

Беларуская мова ва Унівэрсытэце.

Устноўлены абавязковы залік па беларускай мове пры пераходзе з 2-га на 3-ці курс Унівэрсытэту.

Да Усерасейскай сельс.-гаспадар. выстаукі.

Ва ўсіх валасьцёх Беларусі арганізаваны выставачныя бюро, якія прыступілі да збору экспанатаў на ўсерасейскую выстаўку. Актыўны ўдзел у працы валасных бюро прымаюць участковыя аграномы.

Беларусы у Амэрыцы.

(ад уласнага карэспандэнта).

Ірляндцы спагадаюць беларусам.

Беларускі Камітэт у Чыкаго навязаў добрыя адносіны з ірландзкімі арганізацыямі ў Чыкаго, якія вельмі пачалі спагадаць беларускаму руху. Дзякуючы гэтаму беларусам бэзграшова адпускаецца памешканьне на сходы, лекцыі і канцэрты, Надзвычайна добра да беларусаў адносяцца прыхільнікі ў Амэрыцы дэ Валёры.

Абьеднаньне беларусаў і ўкраінцаў.

Паміж беларускімі і украінскімі дзеячамі вядуцца цяпер перагаворы аб супольнай грамадзка-палітычнай працы ў Амэрыцы ў барадзьбе за незалежнасьць. Дзеля гэтай справы з Чыкаго выехаў у Нью-Іорк і Філядэльфію Старшыня Беларускага Камітэту ў Чыкаго грам. Я. Чарапук. Да Саюза Беларуска-Украінскага робяцца стараньня прыцягнуць і літоўцаў. Калі справа аб'еднаньня беларуска-украінска-літоўскага адбудзецца, дык гэта будзе мець вялікае палітычнае значэньня за граніцай, а асабліва ў Амэрыцы. Украінцы з Канады таксама маюць намер прылучыцца. У хуткім часе мае прыехаць у гэтай справе вядоны ўкраінскі дзеяч да Чыкага Др. Назарук, які будзе вясьці перэгаворы з беларусамі.

Кангрэс беларускай эміграцыі.

На 1-шага верасьня г. г. у Чыкаго склікаецца Кангрэс беларускай эміграцыі.

За усімі спраўкамі зварочвацца 1632 N. Robeystr Chicago, Ill. Ms. Michaylowsky.

Да Беларусаў ў Амэрыцы.

Чыкагская газэта „Свабодная Россія“ зьмясьціла гэткую адозву да беларусаў у Амэрыцы.

Чыкагскі Беларускі Камітэт зьвяртаецца з просьбай да ўсіх выхадцаў Беларусі-Горадзенскай, Віленскай, Менскай, Магілёўскай, Вітэбскай і Смаленскай губэрняў, прысылаць весткі ў Камітэт аб жыцьці беларускае калёніі на мейсцах, а так сама інформаваць аб усіх вестках, атрымліваемых ад родных і знаёмых з Бацькаўшчыны аб жыцьці нашага краю. Такім чынам будзе наладжана самая цесная сувязь паміж беларусамі ў другіх гарадох і Беларускім Камітэтам у Чыкаго.

Камітэт так сама даводзіць да ведама, што ён трымае самую цесную сувязь з беларускімі грамадзкімі арганізацыямі, як у Беларусі пад Польшчай, так і ў Савецкай Беларусі, дзёля гэтага Камітэт вельмі ахвотна будзе даваць усе весткі адносна агульнага становішча нашай далёкай Бацькаўшчыны. Беларусы з другіх нарадоў так сама могуць зьвяртацца ў Камітэт з просьбай аб дапамозе ў налажаньні лекцыяў, сходаў і мітынгаў. У склад Камітэта ўваходзяць вядомыя грамадзянскія дзеячы, якія могуць прыехаць і прачытаць рад лекцыяў а Беларусі.

Даводзіцца да ведама, што камітэт атрымаў з Бацькаўшчыны многа літэратуры пабеларускаму пытаньню—асобы зацікаўленыя нашай агульнай дарагой справай могуць яе атрымаць.

Беларусы, ўсе другія нацыі ўжо аб'ядналіся, мы жа яшчэ не, пачнем жа і мы, як і нашы браты там у старой айчыне арганізовывацца і памагаць ім у іх змаганьні за лепшую будучыну.

Увага!

Белрусы, якія едуць у Амэрыку зьвертайцеся там па усіх справах да Беларускага Камітэту па адрасу: Whiterussian Kommitee 1632 N. Robeystr. U. S. of America. Chicago Ill.

Памер Міхал Фэдароускі.

13-га чэрвеня г. г. у Варшаве пахаўтурылі выдатнага этнографа Беларусі Міхала Фэдароўскага. Частка вельмі цэннай працы было выдадзена за яго яшчэ жыцьцё у трох вялікіх томах. У рукапісах асталося бадай у тры разы больш.

М. Фэдароўскі быў сябрам Akademii Umiejętnosci у Кракаве і Towarzystwa Nauk у Варшаве.

М. Фэдароўскі дыжыў да 60 гадаў.

З Вільні.

У Вільні ў апошнія часы адзначана цэлы шэраг забастовак сярод рабочых з прычыны ўзрастаючай дарагавіны. 19-га чэрвеня хлеб белы быў ажно 2000 м., а чорны 1300 марак.

Рынковыя цэны у Вільні.

15 чэрвеня 1923 г.

Жыта—30.000 — 25.000, мука пытляваная 50% 62.000 — 64.000, 60% — 58.000 — 62.000, разовая 36.000—38.000, № 4—35.000—36.000, атрубі 15.000—18.000, авёс 33.000—34.000. Тэндэнцыя да павышэньня.

Скуры: З прычыны забастоўкі ў гарбарнях усялякія транзакцыі ўстрыманы.

Дровы 42.000 мая за куб. мэтр.

Курс на грошы.

На аснове параграфа 22 арт. бірж. у Варшаве да асобнага загаду усе біржы зачынены, і усе банкі губляюць права пакупкі і да 22-га чэрвеня павінны нрадставіцць свае рэманенты у Дзяржаўную Касу. 19-га чэрвеня банкі ніякай валюты не куплялі.

Сэкрэтарыят Беларускага Пасольскага Клюбу.

1) **Вільня**, Віленская вул. 12, кв. 6.
2) **Ліда**, I I Слабодка 8, сэкрэтар Калясінскі.
3) **м. Глыбокае**, Дзісьненската пав. вул. Сенкевіча 46.
4) **Жодзішкі**, Сьвянцянскага павету кс. Годлеускі.
5) **Наваградак**, Вялікі Рынак 14, сэкр. Я. Біруковіч.
6) **Нясьвіж**, Альбянская 28, сэкр. Ян. Шнаркевіч.
7) **Столбцы**, Шпітальная 22, Г. Сабалеускі.
8) **Баранавічы**,
9) **Горадня**, Мастовая 9.
10) **Валкавыск**, Пясковая 14.
11) **Бельск**, Замкавая вул. 3, кв, 1 сэкр, Канстанты Карыцкі.
12) **м. Саколка**, Горадзенская вул. 34.
13) **м. Клешчэлі**, Бельскага павету.
14) **м. Крынкі**, Горадзен. павету, Горадзенская вул. 34.
15) **Пружаны**, Вуліца кс. Буткевіча, 16.

Беларускі Пасольскі Клюб, Варшава, Вейская вул. Сойм.

Газэта высылаецца усім падпішчыкам рэгулярна, апрача канфіскаваных намяроу.

Хто з падпішчыкау не атрымлівае, просім паведамляць аб гэтым адміністр. „Нашага Сьцягу“.

Рэдактар-выдавец **Я. Лагіновіч.**

Друкарня **Левін і Сын**, Нямецкая 22.